

DZIAŁALNOŚĆ FUNDACJI KULTURY I DZIEDZICTWA ORMIAN POLSKICH W 2013 ROKU

W ROKU 2013 KONTYNUOWALIŚMY PRACE POLEGAJĄCE NA OPRACOWYWANIU ZBIORÓW ARCHIWUM POLSKICH ORMIAN, UDOSTĘPNIANIU POLSKICH ARMENIKÓW, POPULARYZACJI WIEDZY O POLSKICH ORMIANACH I RESTAUROWANIU ZABYTKÓW.

OPRACOWYWANIE ZBIORÓW

Archiwiści kontynuowali porządkowanie dokumentów, poprzez grupowanie ich w jednostki i zespoły archiwalne, a następnie wpisywanie do cyfrowego systemu archiwistycznego ZoSIA. W tym roku opracowano 4500 rekordów z ogólnej liczby 13 000.

Jednocześnie wykonano cyfrowe kopie kolejnych stron rękopisów związanych z abp. Józefem Teodorowiczem oraz fotografii i uzupełniono opisy tych ostatnich, co pozwoli umieścić je w Wirtualnym Archiwum Polskich Ormian.

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

W Wirtualnym Archiwum Polskich Ormian (www.archiwum.ormianie.pl) udostępniłyśmy unikatowe materiały, m.in.:

- trzy zdigitalizowane księgi zapowiedzi przedślubnych z kościoła ormiańskokatolickiego w Stanisławowie z lat 1825–1945,
- skany ksiąg metrykalnych i zapowiedzi przedślubnych z parafii ormiańskokatolickich w: Czerniowcach, Stanisławowie (zapowiedzi), Horodenki (urodzin/chrzów, małżeństw, zgonów), Kut (zgonów), Tyśmienicy (chrzów, małżeństw i zgonów),
- 300 stron niepublikowanych wcześniej dokumentów ze spuścizny abp. Józefa Teodorowicza,
- publikacje, takie jak Tadeusza Mańkowskiego *Sztuka Ormian lwowskich*, Kraków 1934.

Fotografie, inne materiały i informacje przekazywałyśmy wszystkim zainteresowanym, w Polsce i za granicą, czy to do publikacji, jak np. Kancelarii Senatu RP do książki *Senatorowie. Losy wojenne i powojenne* pod red. Jarosława Zawadzkiego, czy też jako dokumentacja potrzebna np. do ratowania popadającego w ruinę kościoła ormiańskiego w Brzeżanach.

POPULARYZACJA WIEDZY O POLSKICH ORMIANACH

Przygotowaliśmy „Tydzień pamięci o ormiańskim arcybiskupie i polskim patriocie Józefie Teodorowiczu”, w związku z 75. rocznicą śmierci tego ostatniego ormiańskokatolickiego arcybiskupa Lwowa i wielkiego polskiego patrioty. W Warszawie odprawiona została uroczysta msza św. ormiańskokatolicka i zorganizowane zostało spotkanie środowiskowe. W Katowicach, w Bibliotece Śląskiej, miał miejsce wernisaz wystawy „Wielki

Zapomniany. Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz (1864–1938) wybitny polski kapłan i mąż stanu”, a sama wystawa pokazywana była od 2 do 31 grudnia. W Krakowie natomiast, na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II odbyła się dwudniowa konferencja naukowa „Arcybiskup Józef Teofil Teodorowicz (1864–1938). Pasterz Kościoła ormiańskiego w Polsce, mąż stanu, kaznodzieja, pisarz”.

Wystawa „Wielki Zapomniany” prezentowana była także na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Pragniemy ponownie zachęcić do korzystania z prowadzonego przez nas wortalu „Wirtualny Świat Polskich Ormian” (www.ormianie.pl), który grupuje szereg stron internetowych poświęconych polskim Ormianom, m.in. Wiki.Ormianie (www.wiki.ormianie.pl), zawierającą biografie polskich Ormian.

PUBLIKACJE

Ukazało się drugie wydanie płyty i towarzyszącej jej publikacji: *Arcybiskup Józef Teodorowicz. Wybitny polski kapłan, kaznodzieja i mąż stanu*. Na płycie znajdują się oryginalne nagrania pięciu kazań głoszonych przez abp. Teodorowicza i „Kazanie sejmowe” z 1919 roku we współczesnej interpretacji Macieja Rayzachera.

Wydane zostały cztery numery czasopisma ormiańskiego „Awedis”, które cieszy się dużym zainteresowaniem czytelników, oraz kalendarz na rok 2014, zawierający 13 nowych, rozbudowanych biogramów postaci historycznych wywodzących się z polskich Ormian.

Album Ormiańska Warszawa, wydany przez Fundację w grudniu 2012 roku, otrzymał w 2013 roku aż trzy nagrody i wyróżnienia: nagrodę KLIO – I miejsce w kategorii varsavianów, wyróżnienie w Konkursie im. Hanny Szwanckowskiej na najlepsze varsavianum i nagrodę Złotego Gryfa.

PRACE KONSERWATORSKIE

Zakończona została restauracja drewnianej kaplicy, zwanej „Golgotą”, znajdującej się na dziedzińcu katedry ormiańskiej we Lwowie, a jej uroczystego odsłonięcia dokonano podczas obchodów 650-lecia katedry ormiańskiej we Lwowie.

Przeprowadziliśmy również konserwację trzech kamiennych epitafiów ormiańskich z dziedzińca katedry ormiańskiej we Lwowie.

WSPÓŁPRACA

Przedstawiciele Fundacji brali aktywny udział w wielu wydarzeniach naukowych, kulturalnych i religijnych, związanych z Ormianami w Polsce i na świecie. Były to na przykład: Międzynarodowy Kongres Studiów Armenistycznych pt. „Studia armenistyczne i wyzwania współczesności” zorganizowany w Erywaniu przez Narodową Akademię Nauk Republiki Armenii oraz Jubileusz 650-lecia lwowskiej katedry ormiańskiej. Wielokrotnie na zaproszenie instytucji samorządowych i pozarządowych prezentowaliśmy historię, kulturę i obecną sytuację Ormian w Polsce.

Współorganizowaliśmy pobyty w Polsce hierarchów Kościoła ormiańsko-katolickiego: dwukrotnie katolikos-patriarchy Nersesa Bedrosa XIX z Libanu oraz abp. Rafaela Minasjana – ordynariusza Ormian katolików w Europie Wschodniej. Gościliśmy Ormian z Polski i z zagranicy, przedstawiając prace naszego Archiwum i dzieląc się doświadczeniami i informacjami.

W 2013 roku w skład Rady Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich powołano Marię Ohanowicz-Tarasiuk. Rozpoczął również pracę Zarząd III kadencji w składzie: Jan Abgarowicz – prezes, Armen Artwich, Armen Jaworski. Jednocześnie Fundacja złożyła członkom poprzedniego Zarządu podziękowania za wieloletnią pracę na rzecz Fundacji i polskich Ormian.

Działalność Fundacji i realizowane przez nią zadania finansowane były w 2013 roku przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Muzeum Historii Polski (w ramach programu Patriotyzm Jutra).

Więcej informacji: Wirtualny Świat Polskich Ormian

www.ormianie.pl

grudzień 2013

Monika Agopsowicz, Armen Artwich

WikiOrmianie wzbogaciła się o kilkadziesiąt nowych biogramów

WikiOrmianie hարստացվել է մի քանի տասնյակ նոր կենսագրություններով

Pielgrzymka polskich Ormian, w tym przedstawicieli Fundacji, do Lwowa na jubileusz 650-lecia katedry ormiańskiej. Na zdjęciu: podczas zwiedzania wystawy dzieł Antoniego i Katedra Stefanowiczów we Lwowskiej Galerii Sztuki. Fot. Władysław Deńca

Լվովի հայկական եկեղեցու 650-ամյակի հոբելյանական միջոցառումների առթիվ լեհահայերի, այդ թվում և հիմնարկության ներկայացուցիչների ուխտագնացությունը դեպի Լվով: Լուսանկարում՝ այցելություն Լվովի Ազգային պատկերասրահ Անտոնի և Կայետան Ստեֆանովիչների նկարների ցուցահանդեսին:Նկ.՝ Վլադիսլավ Դենցա:

Kolejne książki metrykalne i zapowiedzi przedślubnych indeksowano i udostępniano w Wirtualnym Archiwum Polskich Ormian. Pozyskano kilka nowych kopii.

Ինդեքսավորվել ու Լեհահայերի Վիրտուալ Դիվանում են տեղադրվել ծխական հերթական մատյաններն ու նախաամուսնական պայմանավորվածությունների գրառումները: Ձեռք են բերվել մի քանի նոր պատճեններ:

Ewa Abgarowicz – wieloletnia prezes Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich (2006–2012) – odznaczona została Srebrnym Krzyżem Zasługi. Fot. Władysław Deńca

Լեհահայոց Մշակույթի և Ժառանգության Հիմնարկության բազմամյա նախագահ (2006-2012) Էվա Աբգարովիչը պարգևատրվեց Արժանիքների Արձայեռ Խաչով: Նկ. Վլադիսլավ Դենցա

Krakowską część „Tygodnia pamięci o ormiańskim arcybiskupie i polskim patriotcie – Józefie Teodorowiczu” zaszczycił swoją obecnością kard. Stanisław Dziwisz. Fot. Marta Michalska

«Հայ արքեպիսկոպոս եւ լեհ հայրենասեր Յուզեֆ Թեոդորովիչի հիշատակի շաբաթ» խորագրով միջոցառումների կրակովյան հատվածն իր ներկայությամբ պատվեց կարդինալ Ստանիսլավ Զիվիչը: Նկ. Մառտա Միխալսկա:

Archiwum Polskich Ormian, jak co roku, wzbogaciło się o bezcenne dary. Fot. Monika Agospowicz

Լեհահայոց Դիվանը, ինչպես յուրաքանչյուր տարի, հարստացվեց հերթական արժեքավոր ընծայով: Նկ.՝ Մոնիկա Ագոսպուիչ:

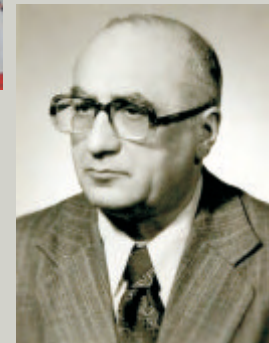
Ormiańska Warszawa została uhonorowana aż trzema nagrodami i wyróżnieniami: Nagrodą KLIO w kategorii „Varsaviana”, wyróżnieniem w Konkursie im. Hanny Szwanowskiej i nagrodą Złotego Gryfa za najlepiej wykonany pod względem jakościowym produkt poligraficzny. Na zdjęciu: autorzy i miłośnicy albumu. Fot. Władysław Deńca
Ormiańska Warszawa jest też inspiracją w popularyzowaniu wiedzy o Ormianach w Warszawie. Tu: Jarek Kaczmarek ze Stowarzyszenia Grupa Studnia O. czyta fragment albumu podczas spaceru po Starówce śladami polskich Ormian w ramach projektu dla dzieci. Fot. Jarek Kaczmarek

«Հայոց Վարշաւան» արժանացավ միանգամից երեք մրցանակի եւ պատվոգրի՝ «Varsaviana» Հաննա Շվանովսկայի անվ. մրցանակի պատվոգրի եւ Ոսկե Գրիֆոն մրցանակ որակական տեսանկյունից լավագույնս իրականացված պոլիգրաֆիկական արտադրանք անվանակարգում: Լուսանկարում՝ արժույթի հեղինակներն ու համակիրները: Նկ. Վլադիսլավ Դենցա: «Հայոց Վարշաւան» նաեւ Վարշավայի հայերի վերաբերյալ գիտելիքի տարածման ոգեշնչման աղբյուր է: Լուսանկարում Յարեկ Կաչմարեկն է՝ արժումից հատված կարդալուց, Հին քաղաքով մեկ լեհահայերի հետքերով գրասանքի ընթացքում, որն իրականացվել է երեխաների համար նախագծի շրջանակներում: Նկ.՝ Յարեկ Կաչմարեկ

Polsko-ormiański „Awedis” cieszy się popularnością także podczas podróży. Fot. Władysław Deńca

Լեհ-հայկական «Աւետիսը» մեծ ընթերցանություն է վայելում նաեւ ուղևորության ընթացքում: Նկ. Վլադիսլավ Դենցա

Opracowywana była m.in. spuścizna prof. Antoniego Jakobowicza (na zdjęciu) Մշակման է ենթարկվել այդ թվում պրոֆ. Անտոնի Յակոբովիչի ժառանգությունը (լուսանկարում)